

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Colegiul "A. Mateevici" din Chișinău

"Aprob"

Bercu Victoria

Director Colegiul "A. Mateevici", mun. Chișinău

2017

Curriculumul modular

S.05.A.044 Alternative educaționale

Specialitatea 92310 "Asistență Socială"

Calificarea "Pedagog Social"

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Aprobat:

La ședința Consiliului „...” din „*22*” *mai* 2017, Bercu Victoria, director,

Autori:

Moșneaga Nadejda, profesor pedagogie Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Recenzenți:

Bantuș Larisa, Grad didactic Superior, Șef Catedră „Pedagogie, Psihologie, Arte și Sport”
Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Curoș Liudmila, Director adjunct instruire Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice modulului	4
IV. Administrarea modulului	5
V. Unitățile de învățare	5
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor	9
VIII. Lucrările practice recomandate.....	10
IX. Sugestii metodologice	10
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	10
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	13
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	13

I. Preliminarii

Alternativele educaționale reprezintă variante forme de organizare a instituțiilor de învățământ, care propun soluții de modificare a anumitor aspecte legate de formele oficiale, de organizare a activității instructiv - educative.

Proiectarea și realizarea acestora reprezintă acțiuni care se desfășurează prin raportare la finalitățile educaționale: idealului, scopurilor și obiectivelor educaționale care direcționează procesul de învățământ.

În cadrul sistemului de învățământ din Republica Moldova sunt instituționalizate următoarele alternative educaționale, aplicabile în învățământul preșcolar și primar, cu deschideri spre învățământul secundar: **Waldorf, Montessori, Step by step**. Cu excepția acestora în lume sunt cunoscute și un ansamblu de alte sisteme educaționale care se bucură de succes cum ar fi: **Freinet, Panul Jena**.

Alternativele educaționale, dacă inițial erau privite cu reticență, aceste inițiative private au ajuns astăzi a fi apreciate de cei mai mulți dintre cei implicați în actul educațional. Dacă pentru pedagogia tradițională centrul este în profesor, în manual, pentru pedagogiile alternative acest centru este reprezentat de copil. Copilul este acceptat ca fiind autonom, capabil de autoconducere și este pus în situații concrete de viață. Este de competența specialiștilor care activează în domeniul educațional, de a cunoaște practicile alternative și ale implementa în activitatea educațională, în scopul eficientizării acesteia.

Conținutul cursului unității de curs este structurat pe module, fiecare dintre acestea vizând un curent al gândirii pedagogice dominant într-o anumită epocă istorică, precum și dezvoltările instituționale din acel timp. Pentru explicarea acelui curent am recurs la prezentarea detaliată a doctrinelor pedagogice reprezentative. Elevii fiind inițiali cu specificul fiecărui curent educațional alternativ.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Analiza critică a sistemului educațional, determinată de schimbările la nivelul societății s-a concretizat prin introducerea alternativelor educaționale. Studiind prezenta unitate de curs elevii vor dobândi atât cunoștințe teoretice de determinare a specificului organizării învățământului prin alternativele educaționale. Waldorf, Montessori, Freinet, Step-by-Step, Planul Jena, precum și competențe practice: implementarea experiențelor pedagogiei alternative în practica educațională. Scopul cursului va presupune formarea, abilităților, atitudinilor necesare pregătirii eficiente a unor profesioniști în domeniul educației, precum și formarea motivației și interesului pentru studierea disciplinei.

Obiectivul și scopul modulului este dobândirea unei concepții generale despre sistemele educaționale alternative, care vor permite preluarea ideilor și experiențelor, în scopul îmbunătățirii actului educațional.

Misiunea de bază în predarea unității de curs va fi axată pe necesitățile celui ce învață, luând în considerație înțelegerea și specificul stilului de învățare ale fiecărui elev în parte.

III. Competențele profesionale specifice modulului

Competențele profesionale specifice modului sunt:

CS1. Proiectării, organizării și realizării activităților instructiv-educative conform experiențelor educaționale alternative.

CS2. Diferențierea specificului pedagogiei alternative față de Sistemul comenian.

CS3. Respectarea principiilor de organizare a activităților didactice specifice sistemelor educaționale alternative.

CS4. Respectarea ideilor pedagogiei alternative în activitatea practică profesională.

CS5. Determinarea influenței sistemelor educaționale alternative în cadrul procesului de învățământ actual.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Evaluarea	Numărul de credite
	Total	Inclusiv				
		Preleg.	Pr./sem./ Labor.	Studiul individual		
VI	60	20	10	30	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Competențe profesionale de bază	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1. Sistemul educațional Waldorf		
UC1. Aplicarea concepțiilor pedagogiei Waldorf, în practica educațională. UC2. Analiza activității de învățare în epoci.	1. Întemeitorul pedagogie Waldorf. 2. Importanța ritmului în școala Waldorf. 3. Învățarea în epoci. 4. Școala fără manuale. 5. Activități în școala Waldorf. 6. Activitățile din grădinița Waldorf.	A1. Valorificarea experiențelor educaționale propuse de Adolf Steiner întemeietorul pedagogiei Waldorf. A2. Identificarea structurii sistemului educațional Waldorf. A3. Aplicarea caracteristicilor învățării în epoci. A4. Organizarea activităților educaționale în baza principiilor pedagogiei Waldorf. A5. Organizarea activităților de învățare în treapta preșcolară după principiile pedagogiei Waldorf
2. Sistemul educațional Montessori		

UC3. Utilizarea în activități concrete, metoda de educare a copiilor propusă de Maria Montessori.	7. Personalitatea Mariei Montessori. 8. Principiile pedagogiei Montessori. 9. Mediul educațional special amenajat. 10. Metoda Montessori. 11. Evaluarea în sistemul educațional Montessori	A6. Valorificarea experiențelor educaționale propuse de Mariei Montessori, ca fondatoare a pedagogiei Montessori. A7. Aplicarea principiilor de funcționare a pedagogiei Montessori. A8. Organizarea activităților educative după principiile Determinarea caracteristicilor specifice pedagogiei Montessori. A9. Aplicarea metodei de educare a copiilor propusă de Maria Montessori. A10. Diferențierea sistemului Montessori cu sistemul educațional tradițional.
3.Sistemul educațional Step-by-step		
UC4. Identificarea particularităților specifice activității de predare în cadrul sistemului educațional Step-by-step.	12. Noțiuni introductive. 13. Particularități ale predării în activitatea Step-by-step. 14. Organizarea clasei de elevi. 15. Dezvoltarea creativității elevilor în clasa Step-by-step. 16. Evaluarea elevilor.	A11. Respectarea caracteristicilor specifice sistemului educațional Step-by-step în organizarea activităților de învățare. A12. Identificarea metodelor de dezvoltare a creativității elevilor în cadrul sistemului Step-by-step. A13. Aplicarea criteriilor de evaluare a elevilor specifici sistemului Step-by-step. A15. Aplicarea metodelor de dezvoltare a creativității în sistemul Step-by-step. A16. Evidențierea caracteristicilor specifice sistemului Step-by-step și ale sistemului educațional tradițional.
3. Sistemul educațional Freinet		
UC5. Planificarea activităților personalizate după modelul propus de Freinet.	17. Personalitate lui Celestine Freinet. 18. Școala centrată pe copii. 19. Munca școlară motivantă.	A17. Organizarea activităților educaționale prin respectarea caracteristicilor specifice

UC6. Utilizarea principiilor școlii centrate pe copii.	20. Activități personalizate.	sistemului educațional Freinet. A18. Aplicarea metodelor de educație a copiilor. A19. Explicarea specificului activităților personalizate, în activitatea practică. A20. Valorificarea experiențelor educaționale a le lui Celestine Freinet, fondatorul pedagogiei Freinet. A21. Analiza activităților organizate în cadrul sistemului Freinet. A22. Evidențierea caracteristicilor specifice sistemului Freinet și cele specifice sistemului educațional tradițional
4. Planul Jena		
UC7. Analiza structurii activităților educaționale în planul Jena.	21. Structura planului Jena. 22. Organizarea grupelor. 23. Activitățile educaționale în planul Jena.	A23. Organizarea activităților de învățare după specificul planului educațional Jena. A24. Stabilirea criteriilor de organizare a grupelor în cadrul planului Jena. A25. Analiza structurii planului Jena. A26. Aplicarea planului Jena și a sistemul educațional tradițional.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. o/d	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		cru individual
			Prel.	Pr./sem./	
1.	Sistemul educațional Waldorf	15	5	2	8
2.	Sistemul educațional Montessori	15	5	2	8
3.	Sistemul educațional Step-by-step	11	4	2	5
4.	Sistemul educațional Freinet	11	4	2	5
5.	Planul Jena	8	2	2	4
	Total	60	20	10	30

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Sistemul educațional Waldorf			
Punctele forte ale sistemului educațional Waldorf.	Referat	Prezentarea orală a referatului.	2-3 săptămână
Apariția Pedagogiei Waldorf prin contribuția teoretică și practică a lui Rudolf Steiner.	Argumentare orală	Evaluarea orală	3-4 săptămână
2. Sistemul educațional Montessori			
Personalitatea Mariei Montessori.	Prezentare PowerPoint	Prezentarea proiectului.	4- săptămână
Libertatea copilului.	Argumentare orală	Prezentarea informației	5- săptămână
Tehnicile de muncă didactică.	Organizatorul grafic	Prezentarea orală a graficului elaborat.	6- săptămână
Proiectarea activităților instructive - educative conform exigențelor Pedagogiei Montessori	Proiect didactic	Susținerea proiectului	7- săptămână
3. Sistemul educațional Step-by-step			
Sistemul educațional Step-by-step, implementat în școlile din R. Moldova.	Argumentare orală	Prezentare orală	8-9 săptămână
Statutul învățătorului și statutul elevilor în clasă	Eseu structurat	Evaluarea scrisă	10 săptămână
4. Sistemul educațional Freinet			
Munca, metoda de educare în sistemul educațional Freinet.	Eseu	Evaluarea scrisă	11-12 săptămână
Educația Freinet versus educația tradițională	Graficul T	Reprezentarea graficului	12- săptămână
Cooperarea și munca în grup.	Diagrama Wenn	Prezentarea diagramei	13 săptămână
5. Planul Jena			
Structura planului educațional Jena.	Prezentare PowerPoint	Expunere sub formă orală	14 săptămână
Avantajele și dezavantajele acestei alternative educaționale	Diagrama Wenn	Prezentarea diagramei	14-15 săptămână

VIII. Lucrările practice recomandate

1. Școala fără cărți.
2. Metoda Montessori.
3. Rolul centrelor de activitate în cadrul sistemului educațional Step-by-step
4. Misiunea pedagogie Freinet.
5. Metodele și mijloacele în sistemul educațional Jena.

IX. Sugestii metodologice

Curriculum la „Alternative educaționale” a fost conceput ca un prim pas de direcționare a activității de pregătire profesională a specialiștilor din domeniul asistenței sociale. În baza acestui curriculum sa elaborat proiectarea de lungă durată, dar și proiectarea fiecărei unități de conținut.

În transmiterea unităților de conținut s-a utilizat o gamă largă de strategii didactice: concepute sub formă de metode, mijloace, forme de organizare, iar pentru fiecare unitate de conținut a fost concepute și un ansamblu de sarcini individuale, care au menirea de a consolida competențele formate în cadrul lecțiilor

Activitățile de învățare vor fi concepute ca o activitate complexă de formarea a competențelor de cunoaștere și înțelegere, precum și de aplicare în practică.

	Unități de conținut	Metode recomandate de învățare
1.	Sistemul educațional Waldorf	Diagrama Wenn Știu/Vreau să știu/Am învățat Metoda R.A.I. Diagrama cauză-efect Graficul T
2.	Sistemul educațional Montessori	Explozia stelară Tehnica 6/3/5 Studiu de caz
3.	Sistemul educațional Step-by-step	Metoda piramidei Tehnica SINELG Metoda păiangelului
4.	Sistemul educațional Freinet	Metoda ciorchine Metoda predării învățării reciproc
5.	Planul Jena	Metoda diamantului Harta conceptuală Metoda Philips

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

În cadrul procesul de învățământ, evaluarea reprezintă, alături de predare și învățare, o funcție fundamentală și o componentă a procesului de învățământ, dat fiind faptul ca nu există act educațional care să nu implice în mod direct sau indirect, sistematic sau nesistematic, evaluarea și autoevaluarea didactică. Evaluarea asigură realizarea unor activități educaționale eficiente, care au ca scop determinarea:

- *cunoștințelor, atitudinilor, aptitudinilor, deprinderilor elevilor;
- *performanțele celui ce învață;
- *nivelul la care obiectivele propuse inițial au fost atinse.

Acțiunile de evaluare va fi concepute prin asigurarea unei consecutivități dintre evaluarea curentă și evaluarea finală.

Evaluarea curentă- se va realiza pas cu pas la fiecare lecție pentru a se realiza un feed-back și pentru a se intervieva imediat în cazul unor insuccese la însușirea conținutului informațional de către elevi;

În realizarea evaluării curente se va face apel la un ansamblu de produse menite să realizeze formarea competențelor cognitive și a celor funcțional-acționare.

În tabelul de mai jos sunt prezentate produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive.

Nr. Crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Evaluarea orală	Expunerea orală este concisă și structurată logic. Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză. Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. Utilizarea formulării proprii, fără a distorsiona mesajul lucrării prezentate.
2.	Referatul	Coresponderea referatului temei Profundimea și completitudinea dezvoltării temei Adecvarea la conținutul surselor primare Coerența și logica expunerii Utilizarea dovezilor din sursele consultate Gradul de originalitate și de noutate Modul de structurare a lucrării
3.	Eseul	Completitudinea interpretării informației prin prisma problemei de la care pornește aceasta Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care există dovezi verificabile, fără formulări ambiugue) Argumentare (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografie) Coerență logică (ideile au legătură una cu alta, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe o idee pe care o dezvoltă elevul și să finiseze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu) Originalitatea, creativitate, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografice) Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare
4.	Prezentare PowerPiont	Calitatea prezentării textuale și grafice Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție Originalitatea studiului, a formulării și a realizării Corectitudinea lingvistică a formulărilor Personalizarea (să nu fie lucrarea copiată)
6.	Organizatorul grafic	Redarea esenței subiectului analizat Selectarea datelor esențiale în baza cărora se va organiza graficul Corectitudinea utilizării datelor prezentate în grafic Originalitatea, creativitate, inovațiile (modul deosebit prin care este

		obordată tema) Formarea adecvată a elementelor grafice
7.	Argumentare orală	Corespunderea formulărilor temei. Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare. Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor orale de exprimare (intonația, gesturile, vocabularul etc.)
8.	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. Corectitudinea lingvistică a formulărilor Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. Referința la programe. Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate; Noutatea și valoarea științifică a informației. Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor. Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. Personalizarea (să nu fie lucruri copiate). Aprecieră critică, judecată personală a elevului.

În tabelul de mai jos sunt prezentate produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor funcțional-acționare.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competențelor funcțional-acționare	Criterii de evaluare a produselor
1.	Diagrama Wenn	Definirea temei analizate Coerența și logica expunerii Colectarea și organizarea datelor obținute Realizarea grafică
2.	Discurs oral	Corespunderea conținutului prezentării cu tema propusă. Structurarea riguroasă a prezentării, conform planului elaborat (introducere, conținut, concluzii). Modalitatea neobișnuită de a începe un discurs (prezentarea unor fapte sau date statistice; folosirea unui citat nu foarte lung și relevant pentru subiectul discursului; povestiri interesante etc.,). Modalități de finalizare a discursului (prezentarea unor concluzii punctuale; invitarea publicului de a trece la acțiune în spiritul celor

		afirmate în prezentare). Încadrarea în limita de timp impusă prezentării. Stabilirea contactului vizual cu publicul. Sistematizarea ideilor prezentate. Formularea coerentă și logică a ideilor prezentării. Capacitatea de a transmite mesajul preconizat.
3.	Graficul T	Colectarea și organizarea datelor obținute Redarea esenței subiectului analizat Selectarea datelor esențiale în baza cărora se va organiza graficul Corectitudinea utilizării datelor prezentate în grafic Originalitatea, creativitate, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema) Formarea adecvată a elementelor grafice

Evaluarea finală - se va realiza la finele cursului sub forma unui examen, cu scopul de a se verifica capacitățile și competențele privind cunoștințele întregii materii. Un rol important în procesul de evaluare îl va avea studiul individual al elevilor, care se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum. Nota finală a elevilor se va calcula utilizând o formulă de calcul, astfel 60% va constitui media notelor curente obținute pe parcursul semestrului, iar 40% va constitui nota obținută la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Săliile de clasă să fie asigurate cu condițiile necesare pentru o bună organizare și desfășurare a procesului de învățare. În dependență de necesitate să se ofere proiector, ecran, calculator, pentru ușurarea învățării.

Fiecare elev să aibă acces liber la sursele bibliografice necesare studierii cursului.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. Crt.	Denumirea resurselor	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Nr. de exemplare disponibile
1.	Ion Albușescu, Alternative educaționale xa.yimg.com/kq/groups/.../Alternative_educationale.pdf	Internet	-
2.	Alternative educaționale http://isjcj.ro/htm/noiembrie2007/Alternativ/scurt%20istoric%20alternative%20educationale.pdf	Internet	-
3.	Alternative educaționale Didactic.ro	Internet	-
4.	Miron Ionescu, Mușata Bocoș, Tratat de didactică modernă, Editura: Paralela45, Pitești 2009	Librării	-
5.	Alternative educaționale Montessori http://www.utgjiu.ro/revista/dppd/pdf/2010-02/3_DACIA_POPESCU.pdf	Internet	-
6.	http://tinread.usarb.md:8888/tinread/fulltext/expo_tem3/profesorul.pdf	Internet	-